

CEBİMİZDEKİ EL

**Esfender
Korkmaz**

Türkiye batıdan uzaklaştıkça sermaye kaçıyor

Hükümetin öncelikli yapması gereken, iş adamları arasında ve piyasada konuşulan "Şirketlere çokk-me, taraflı ihalelerle yaratılan haksız kazançlar, sıcak para çıkar ve kriz derinleşirse devlet dövizimizle el koyar mı?" gibi endişeleri engellemeldir.

Bu gibi endişelerin kaynağı ne olursa olsun, konuşulması istikrar sorununa eklenince hükümete ve ekonomi yönetimine olan güveni düşürdü.

TÜİK'in hazırladığı ekonomi güven endeksi, güven sınırı olan 100 'ün altındadır, yani güvensizliği gösteriyor. İSO'nun hazırladığı satın alma yöneticileri endeksi (PMI) de güven sınırı olan 50'nin altındadır.

Oysaki, Ak Parti iktidarında 2009 dünya finansal krizi hariç, 2018 başkanlık sisteminden önce ve yine aynı yıl yaşanan 2018 kur şokundan önceki yıllarda ekonomik güven endeksi 100 üstünde idi.

Güven endekslerinin düşük olması, beklentileri de olumsuz etkiliyor. Önce sermaye ürüyor. Yatırım yapılmıyor. Mamafih, TÜİK verilerine göre 2024 üçüncü çeyreğinde inşaat dışında sabit sermaye yatırımları;

■ ORETİLMİŞ MALİ OLMAYAN AKTİFLER, YÜZDE -0,8

■ İNŞAAT, YÜZDE 9,4

■ MAKİNA VE TECHİZAT, YÜZDE -8,6

■ DİĞER AKTİFLER, YÜZDE -5,5 oranında gerçekleşti.

2024 yılında gayrimenkul alan yabancılar hariç, doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelmedi. Ayrıca yerli sermayenin de çıktığını belgelerle sık sık yazdım.

BETAM, 2024 dördüncü çeyreğinde imalat sanayinin yüzde eksi 1,4 oranında daralacağını ve GSYH'nin eksi 0,7 oranında küçüleceğini hesap ediyor.

Dezenflasyonist politikalar düşük büyümeye neden olur ve fakat bizdeki olay düşük büyüme değil, krizin derinleşmesidir. Bu derinleşmede güven sorunu da etkili oldu.

Piyasa ekonomisinde sermaye güven duymadığı ülkede durmaz ve sermaye çıkışı kriz yaratır veya mevcut krizi derinleştirir.

Türkiye'nin sıcak paraya sınır koyması kontrol etmesi ve yabancı yatırım sermayesini de teşvik etmesi gerekir. Teşviklerin başında sermayeye güven vermek gerekir. Bunun için de;

Türkiye yalnızca bizde var olan başkanlık sisteminden vazgeçmeli ve telkar demokrasie ve hukukun üstünlüğüne dönmelidir.

Sermaye için önemli bir sorun: Türkiye'nin batıdan uzaklaşmasıdır. Batı ve özellikle AB Türkiye için geçmişte bir cıpa görevi görüyordu.

Türkiye sürekli batıya alternatif arıyor. Bunların başında Şanghay işbirliği örgütüne üye olmak istemesi geliyor. Oysaki Şanghay işbirliği örgütü totaliter rejimlerin iş birliğidir.

Freedom House -Dünya Özgürlükler evi endeksine göre, Şanghay paktına üye 9 ülke içinde; insan hakları ve siyasi özgürlükler olarak, özgür ülke statüsünde ülke yoktur. Bir tek Hindistan kosmen özgür ülke statüsündedir.

Türkiye'nin Şanghay üyeliğine karşı, Radyo Sputnik'e konuşan Rusya Dışişleri Bakanlığı yetkilisi Baktiyor Kalkimov, "Türkiye'nin NATO üyeliğinin ülkenin Şanghay işbirliği örgütüne (SİO) katılmasının önünde engel oluşturacağını" söylemişti. Bu bile sermayenin ürmesine neden oldu.

Şanghay üyesi Çin'e yabancı yatırım sermayesi gidiyor ama Çin'de parti içi demokrasi vardı. Bitiyor. Kurumsal devlet güvencesi vardı. Şimdi zayıfladı. Emek ucuzdu. Şimdi küresel ortalama üstüne çıktı. Yabancı sermaye girişi de azaldı.

İnşallah olmaz ve fakat kazara Türkiye eğer Şanghay'a girerse ve Nato'dan ayrılırsa, **Türk demokrasisi için en büyük gelecek sorunu ortaya çıkacaktır.** Bu takdirde her şeyden önce Türkiye'nin NATO'dan çıkması gerekecektir. **Zira Şanghay örgütünün hedefinde, ekonomik ve askeri işbirliği vardır.** Sakınması ve askeri teçhizatı NATO'ya göre olumsuz bir Türkiye'nin çark etmesi, savunma zaifiyeti getirir. Bu şartlarda zaten sermayeyi de tutamazsınız.